

Redd Barna

- Alle barn har rett til å si sin mening og bli hørt!

Om barns medvirkning som arbeidsprinsipp i Redd Barna, og «Oppdrag 31» som eksempel på et meningsfylt medvirkningsprosjekt.

FNs KONVENSJON OM BARNERETTANE

1

ALDER 18 ÅR Alle under 18 år er barn dersom ikkje ein yngre alder er lovfesta av staten.

2

INGA DISKRIMINERING Rettane i konvensjonen gjeld for alle barn utan forskjellsbehandling og utan omsyn til rasen, hudfargen, kjønnet, språket, religionen, opphavet, eigeidommen, funksjonshemminga eller oppfatningane til barnet eller foreldra. Staten skal sørge for at ingen blir diskriminert.

3

TIL BESTE FOR BARNET Ved alle handlingar som styresmakter og organisasjonar set i verk overfor barn, skal det som gagnar barnet best vere det grunnleggjande omsynet. Staten skal sikre at dei institusjonane og tenestene som har ansvaret for omsorga eller vernet av barn, har den standarden som er fastsett. Dette gjeld særskilt tryggleik, helse, talet på tilsette og kvalifikasjonane deira og dessutan kvalifisert tilsyn.

17

MASSEMEDIEUM Staten skal sikre barn tilgang til informasjon frå eit mangfald av nasjonale og internasjonale kjelder. Staten skal oppmuntre massemedium og forleggjarar til å spreie informasjon som fører til forståing, kunnskap, sosiale ferdigheiter og velvære, og til å lage eige barnestoff, også for barn som høyrer til minoritetsgrupper. Staten skal verne barna mot skadeleg informasjon.

29

MÅLET MED UTDANNING

Utdanninga skal fremje utvikling av personlegdommen til barnet og teoretiske og praktiske ferdigheiter. Utdanninga skal skape respekt for menneskerettane og fremje haldningar om fred, toleranse og vennskap mellom folk. Utdanninga skal skape respekt for naturen og for den kulturen barnet og andre tilhøyrer.

18

FORELDREANSVARET Begge foreldra har eit hovudansvar for omsorga for og utviklinga hos barnet ut frå kva som er best for han eller henne. Staten skal støtte og sikre utviklinga av institusjonar, tenester og tiltak for omsorg for barn, og dessutan ta omsyn til utarbeidande foreldre.

30

MINORITETAR OG URFOK Barn som høyrer til ein minoritet eller eit urfolk, har rett til saman med andre i gruppa si å leve i pakt med kulturen sin, utøve religionen sin og bruke sitt eige språk.

19

VERN MOT MISBRUK Staten skal verne barnet mot fysisk eller psykisk mishandling, vanstell eller utnytting frå foreldre og andre omsorgspersonar.

31

LEIK OG FRITID Barnet har rett til kvile, fritid og leik og til å ta del i kunst og kulturliv.

BARNEARBEID Barnet har rett til å bli

32

Retten til å bli hørt er todelt:

1. Innflytelse i beslutninger som tas i samfunnet barnet lever i
2. Det enkelte barnets rett til å bli hørt i saksbehandling i domstoler og forvaltning

Høringsretten gjelder ikke bare det enkelte barnet men også barn som opptrer som gruppe for å ivareta barns interesser

Barnekonvensjonens §12

Barnet har rett til å si sin mening i alt som vedrører det og barnets medninger skal tillegges vekt.

Redd Barna

Barnekonvensjonens §15

Barnet har rett til organisasjons- og forsamlingsfrithet.

Redd Barna

Barnekonvensjonens §14

Barnet har rett til tanke-, samvittighets- og religionsfrithet.

Redd Barna

Barnekonvensjonens §13

Barnet har rett til ytringsfrithet, til å søke, motta og spre informasjon og ideer av alle slag.

Redd Barna

Medvirkning styrker hvert barns **selvfølelse, mestringsfølelse** og **opplevelse av å ha betydning**

Medvirkning er et **redskap** barn og unge kan bruke for å kjempe for endringer i eget liv og i samfunnet de lever i

UBALANSERT: Guro Heggholmen(11) reagerte sterkt på at jentene i Marcus og Martinus nye musikkvideo «Like it Like it» ikke var med og skatet og hoppet i bassenget. Video: Privat / Sony Music Norge.

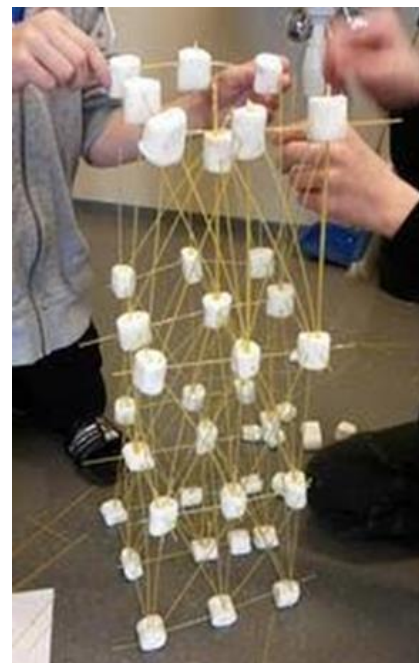
Fjortenåringene Eira Fyhn(11) Ea Baklund og Ellisiv Aure (11) fikk Stortinget til å diskutere seksuell trakassering av jenter på skolen.
Corvus/Proper / NTB scapra

14-åringer fikk Stortinget til å diskutere metoo-utfordringer i skolen

Guro (11) kritiserte Marcus og Martinus. Nå skal de endre på musikkvideoen

Sony Music: - Dette vil vi gjøre noe med og vi jobber nå med å endre videoen.

Barn **lærer og utvikler seg** gjennom å medvirke, de opparbeider seg kunnskap og evner

Gjennom å legge til rette for medvirkning fra alle barn bidrar vi til å styrke **demokratiet** og skape et mer **bærekraftig samfunn**

Alle barn er **eksperter** på hvordan de selv har det. Når de får medvirke med sine erfaringer, sin kunnskap og sine synspunkter gir det bedre beslutningsgrunnlag.

Hvordan oppfylle barns rett til å bli hørt

- *På ulike nivå*

- **Verdigrunnlag, holdninger, vårt grunnleggende syn på barn**
- **Prinsipper, standarder. Hvordan vi jobber med barns medvirkning på en god og meningsfull måte.**
- **Prosedyre/prosessuelle tiltak for å gjennomføre barns rett til å bli hørt (barnekomiteens generelle kommentar nr. 12)**
- **Metoder for samtale med barn (særlig om vanskelige temaer)**
- **Metoder for tilrettelegging av medvirkning fra barn**

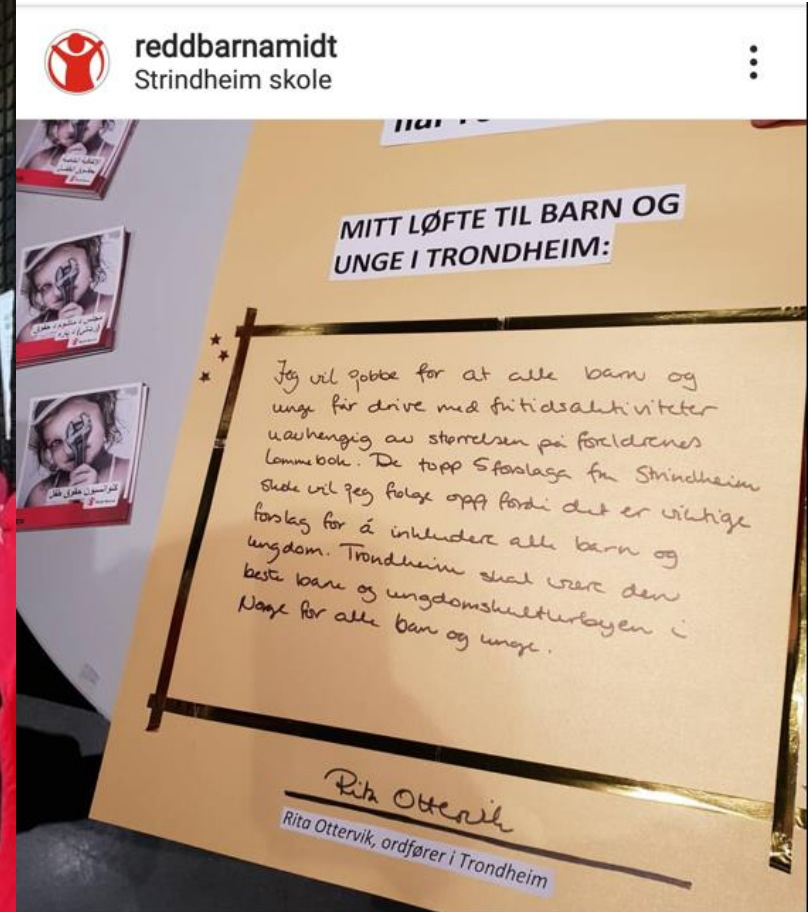
Barns medvirkning som arbeidsprinsipp i Redd Barna:

Barn og unge skal få påvirke avgjørelser som angår dem!

Deres stemme skal høres!

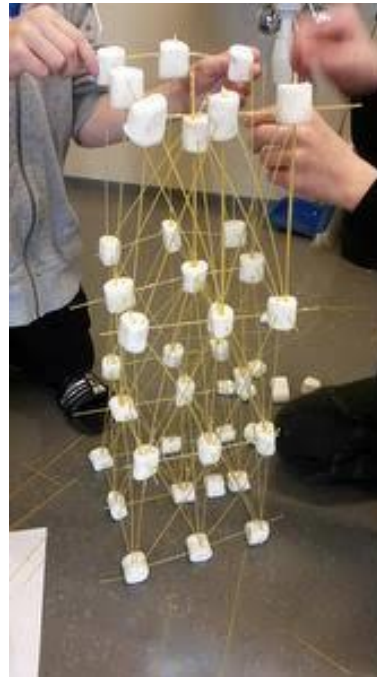
Jenter og gutter kan være marginaliserte, men de er også ressurspersoner med kunnskap og kompetanse

Vi jobber for at barn skal få uttrykt sin mening, og presser politikere til å ta barns meninger på alvor!

Vi bruker ulike metoder for at barn skal kunne:

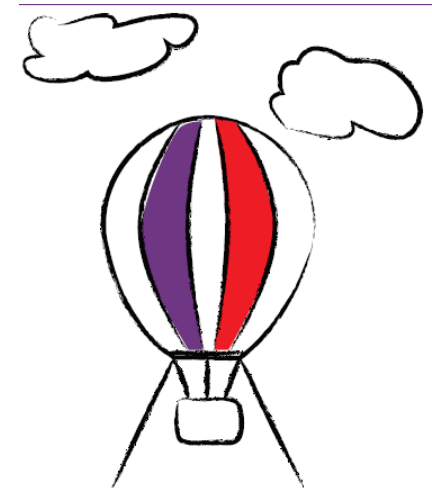
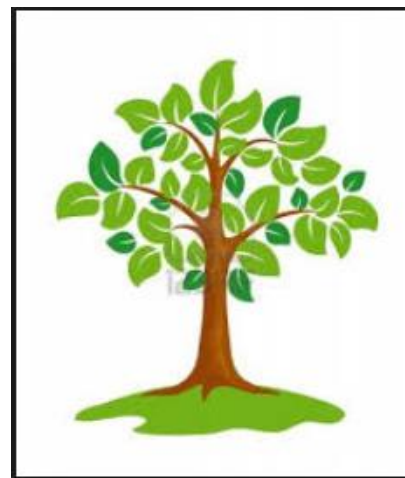
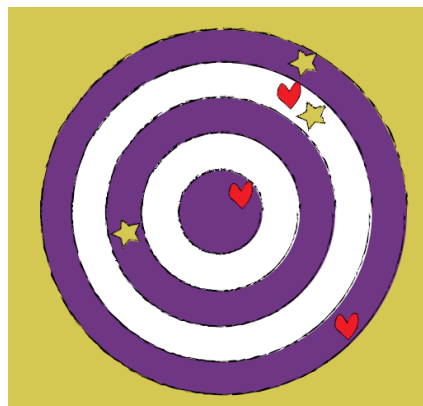
- Bli kjent og bygge samhold og fellesskap
- Oppleve egenverdi og betydning i prosessen
- Kartlegge, utforske egen og andres virkelighet, dele erfaringer og kunnskap
- Komme på og dele ideer, og utvikle ideer sammen
- Sammenfatte, systematisere, analysere, realitetsbehandle og prioritere
- Planlegge
- Evaluere, komme med tilbakemeldinger
- Ha det gøy underveis!

Metodene

- Er et middel og ikke et mål
- Lar barna jobbe konkret med noe som er abstrakt
- Gir dem knagger å tenke ut ifra, uten å gi svar eller legge føringer
- Gir de ulike barna mulighet til å medvirke ut ifra sine forutsetninger og på sine premisser
- Veksler imellom å la barna jobbe individuelt, i par, i gruppe og i plenum

- Nok tid og fleksibilitet er viktig
- La barna selv påvirke metoden

Spørsmål til diskusjon:

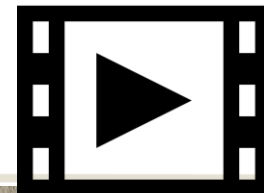
Hvordan kan dere i deres arbeid legge til rette for at barn og unge får medvirke i de sakene som vedrører dem? Hvordan kan vi sikre at det de forteller oss har innvirkning på hvordan vi jobber?

OPPDRAG 31:

RETT PÅ FRITID

“Oppdrag 31: Rett på fritid”

Bakgrunn:

- Legge til rette for at barn og unge fra mange steder i Norge får fortelle om fritidsaktivitetene der de bor
- *Kan alle være med på de fritidsaktivitetene de vil?*
- *Hva må gjøres for at alle kan bli med?*
- Bidra til å iverksette og forankre Fritidserklæringen

FRIDTIDSERKLÆRINGEN

Fritidserklæringen bygger på FNs konvensjon om barnets rettigheter, herunder artikkel 31:

Partene anerkjenner barnets rett til hvile og fritid og til å delta i lek og fritidsaktiviteter som passer for barnets alder og til fritt å delta i kulturliv og kunstnerisk virksomhet.

Partene skal respektere og fremme barnets rett til fullt ut å delta i det kulturelle og kunstneriske liv og skal oppmuntre tilgangen til egnede og like muligheter for kulturelle, kunstneriske, rekreasjons- og fritidsaktiviteter.

For å realisere dette må alle barn, uavhengig av foreldrenes sosiale og økonomiske situasjon, ha mulighet til å delta jevnlig i minst én organisert fritidsaktivitet sammen med andre.

Barnekonvensjonens §31

**Alle barn har rett til hvile, fritid og lek,
og å delta i kunst og kulturliv.**

Redd Barna

Barnekonvensjonens §12

**Alle barn har rett til å si sin
mening og bli hørt**

Redd Barna

Barnekonvensjonens §13

**Alle barn har rett til å få og gi
informasjon og ideer av alle
slag**

Redd Barna

“Oppdrag 31: Rett på fritid”?

- Ungdommer fra ungdomsråd i fire kommuner
- Tana, Mandal, Fjaler og bydel Vestre Aker i Oslo
- To samlinger i Oslo
- Mange workshoper på skoler i sine egne kommuner
- Mål: Dele innspill og anbefalinger med Kulturdepartementet & bidra til et mer inkluderende fritidstilbud

Figur 1: Prosjektforløp med fem faser.

FASE 1:
Planlegging,
rekruttering
av deltakere
og utvikling av
metodikk.

Januar – mars 2018

FASE 2:
Opplæring
og kom-
petanse-
bygging

April 2018

FASE 3:
Lokale
workshop
og innsamling
av data.

Mai –
september 2018

FASE 4:
Felles analyse
og utarbei-
delse av anbe-
falinger.

Oktober 2018

FASE 5:
Ferdig-
stilling og
overrek-
kelse

Desember
2018

«Hvis kulturskolen var gratis hadde mange flere gått der!»

«På biblioteket hos oss kan vi låne det meste av utstyr, som fotballsko, ski, sykler, de har det meste. Så hvis man har dårlig råd, kan man bare gå og låne det. Dette er også med på å lage et mobbefritt miljø.»

«Det er spesielt vanskelig å komme seg på trening på egenhånd om vinteren, da er det mørkt og vi får ikke lov til å gå ut alene.»

«De som bor lengst bort får ikke deltatt.»

«Hvis det har skjedd noe på skolen, kan man grue seg til fritidsaktiviteten.»

«Det kan være mobbing på trening. Hvis man ikke har de samme leggskinnene som de andre på laget, er det dumt.»

«Man tør ikke begynne fordi det er så høyt nivå. Hvis man ikke begynner i 1.klasse er det for sent.»

«Mange sitter hjemme på grunn av skolearbeidet. Det er en hindring for å delta. De kommer seg ikke ut, de stenger seg inne. Også i helgene.»

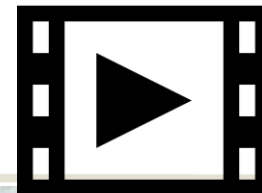
«Vi fant ut at mange aktiviteter her kan du ikke gjøre hvis du er gutt, for eksempel håndball. På håndballen er det bare jenter.»

«Vi har mange aktiviteter her, men det er så dårlig informasjon at nesten ingen ungdommer vet om det.»

«Det er ingen steder å være her hvis man ikke liker idrett»

«Mange spiller hjemme hos seg selv, det hadde vært kjekkere å gjøre det sammen»

Mange barn og unge
får ikke delta på fritidsaktiviteter

BARRIERENE BARN OG UNGE MØTER PÅ NÅR DE ØNSKER Å DELTA PÅ FRITIDSAKTIVITETER

TRANSPORT

TILRETTELEGGING

FORDOMMER

PENGER

SPRÅK

Dette er barrierene ungdomsrådene kom frem til gjennom kartlegging blant barn og unge i sine kommuner:

- Penger

Senk kontingent, hindre utstyrspress, utlånsordning

- Transport

Ungdomsvennlig kollektivtransport, aktivitetsbuss

- Møteplass

Barn og unge må delta i utforming og planlegging

- Informasjon og tilgjengelighet

Fritidskoordinator, fadderordninger

- Psykisk helse og prestasjonspress

Trenerkurs, aktiviteter uten konkurransepress

«Kulturskolen er dyrt»

«Det kan være mobbing på trening. Hvis man ikke har de samme leggskinnene som de andre på laget, er det dumt»

«De som bor lengst vekk kan ikke delta»

«Får ikkje vere med på kamp, blir sett til side på treningane fordi ein ikkje er god nok»

Spørsmål til diskusjon:

**Hvilke årsaker er det til at barn holdes utenfor i deres kommune?
Hva tenker dere skal til for at alle barn skal føle seg inkludert?**

Barn og unge i hele landet bidrar i kampanjen

HVA MANGLER I DIN KOMMUNE?

Finnes det en fritidsklubb der du bor? Er det vann i bassenget? Er det lys på fotballbanen? Mange barn som vil delta på fritidsaktiviteter møter på barrierer som økonomi, tilrettelegging, fordommer, språk og transport. Hvilke barrierer er det i din kommune?

Nå tar vi imot alle forslag til hva kommunen din kan gjøre. Redd Barna vil samle innspillene og overlevere dem til ordførerne i Norge sammen med vårt [opprop for retten til lek og fritid](#).

Skriv hva du synes din kommune kan gjøre for bedre inkludering

Fullt navn

Ditt postnummer

e-postadresse

Ja, hold meg oppdatert på kampanjen og Redd Barnas arbeid på e-post

Send

«Øke timetallet til støttekontakt.
Kjipt å måtte ha med mora
si på aktiviteter»

Trondheim

«Vi har ikke fritidsklubb
i kommunen»

Volda

«Skolefritidsordningen starter
15:30, men busskortet
varer bare til 16:00»

Bærum

«Ikke alle familier i kommunen
har råd til å la barna delta
på fritidsaktiviteter»

Hele landet

Barn og unge samler innspill og møter ordføreren i sin kommune

SAMMENSETTER RETTEN TIL LEK OG FRITID PÅ DAGSORDEN!

Ordfører i Kristiansand Harald Furre

33 min · 🌐

Alle barn og unge har rett til lek og fritid. På Møvig skole møtte jeg ungdom som fortalte meg hva som er viktig for dem. Barns stemme skal høres og vi jobber for å bli enda bedre til å involvere barn og deres synspunkter.

Redd Barnas barne- og ungdomsambassadører Therese (15) og Emma (15) hadde samlet en bunke med innspill om hvordan **Kristiansand kommune** kan bli enda flinkere til å sikre at alle barn får mulighet til å delta i fritidsaktiviteter. Takk! Jeg er glad for alle innspillene, både de veldig konkrete, og de store langsiktige tankene.

ALLEMED

reddbarna.no/fritid

Sjekkpunkter for god og meningsfull medvirkning fra barn

- Gi barna eierskap
- Skap trivsel, motivasjon og mestring
- Legg til rette for at hvert barn får utvikle seg
- Ingen skal holdes utenfor
- Vær tydelige og ærlige
- Pass på at alle barna som deltar er trygge
- Sørg for å ha nok tid og ressurser
- La barna komme med tilbakemeldinger
- La barna skape veien videre

FNs 9 kriterier for god og meningsfull medvirkning fra barn

1. Informasjon/åpenhet (transparency)

- Alle barna må få informasjon om sine rettigheter (det viktigste grunnlaget for å kunne medvirke og identifisere og agere på rettighetsbrudd)

2. Frivillighet

- Å uttrykke sine synspunkter fritt = en rett og ikke en plikt
- Mulighet til selv å ta initiativ og oppleve at dette blir møtt og tatt på alvor

3. Respekt/ anerkjennelse

- For barnets kultur, bakgrunn, hverdag, og for barnets rett til hvile, lek og fritid (ikke bare krav og alvor)
- Anerkjenn alle uttrykksmåter og synspunkter
- En tolk eller personlig assistent er et «verktøy» for barnet – rett deg direkte mot barnet og ikke mot de voksne som har en hjelpefunksjon
- Medvirkning må oppleves på ekte. Ikke bare de «selvsagte tingene». Respekt er også å stille krav.

4. Relevant

- At barna skal kunne bidra meningsfullt med utgangspunkt i sine erfaringer og sin kunnskap, også fra verden utenfor skolen (inkludert fra nettet!)

5. Barnevennlig

- For barna som gruppe og for det enkelte barnet
- Mulighet til å utvikle seg og oppleve mestring
- Tid og rom for å forme egne synspunkter
- Bruk varierte metoder, veksle ofte og vær fleksibel – slik at alle får medvirke ut ifra egne forutsetninger

6. Inkludering/ikke-diskriminering/like muligheter

- Like muligheter er ikke det samme som likebehandling
- Spør barna og involver dem i å skape gode inkluderingspraksiser. Lage felles regler for trivsel og inkludering som følges opp
- Sørg for at alle arenaer for medvirkning er tilgjengelige for alle barn, inkludert barn med funksjonsnedsettelse
- Kontakt med foreldre

7. Opplæring

- For både voksne og barn
- Opplæring i hvordan inkludere alle
- Sett ord på medvirkningsprosessene slik at elevene kan gjenkjenne det

8. Sikkerhet/ trygghet

- Er et barn redd eller bekymret for noe som bør følges opp i et eget løp?
- Fysisk sikkerhet
- Etablerte varslingsrutiner
- Personvern, mulighet for anonymitet (eksponering må ikke være en forutsetning for å utøve sin rett til å bli hørt)

9. Etterrettelighet (accountability)

- Hva skjer videre? Evaluering, oppfølging, tilbakemeldinger
- Sammenheng/ samsvar på de ulike arenaene – i de ulike sammenhengene hvor barn medvirker
- Sørg for at alle elevene får tilbakemelding hvordan en sak følges opp/ hva som skjer videre /hvordan noe jobbes med

TAKK

Redd Barna

Barnekonvensjonens §31

Alle barn har rett til hvile, fritid og lek, og å delta i kunst og kulturliv.

Redd Barna

Hva mangler i Bergen?

Har du gode eksempler på grep gjort i Bergen eller andre steder for at alle barn skal få muligheten til å delta?

Er det barn som faller utenfor eller ekskluderes fra kunst, kultur og fritidsarenaen i Bergen?

«Øke timetallet til støttekontakt.
Kjipt å måtte ha med mora
si på aktiviteter»

Trondheim

«Vi har ikke fritidsklubb
i kommunen»

Volda

«Skolefritidsordningen starter
15:30, men busskortet
varer bare til 16:00»

Bærum

«Ikke alle familier i kommunen
har råd til å la barna delta
på fritidsaktiviteter»

Hele landet

KRISTIN GRUE
SKUESPILLER

Forestill deg at du er 16 år og sitter i rullestol.